

Николай Райнов

Петър Вола
Датска приказка

Едно време живеели в едно ютландско село двама селяни, мъж и жена. Те имали голям чифлик. И двамата били добродушни, дори малко глупавички. Имотът им бил голям и много доходен, ала те му се не радвали. Една им била мъката, но затова пък голяма: нямали си деца. А защо им е толкова имот, като си нямат наследник? Кому ще оставят земята и парите след смъртта си?

От година на година двамата съпрузи забогатявали все повече и повече, само желанието им да си имат рожба така си и оставало несбъднато.

Един ден селянинът купил на панаира хубав вол. Животното било младо, силно и работно. Нарекли го Петър. Селянинът и жена му обикнали вола и се привързали към него. А и Петър ги обичал. Освен това той бил много умен: разбирал всичко, каквото му кажат.

Една вечер селянинът рекъл на жена си:

– Толкова обикнах Петра, че ако не беше вол, а човек – бих го осиновил. Жалко, че не може да говори. Но знаеш ли що ми идва на ума? Ще запитам клисаря дали не може да го научим да приказва. Клисарят е Много учен човек. Навярно ще успее да свърши тая работа. А щом нашият Петър проговори, ще си имаме добър и много умен наследник. Ще му оставим чифлика и другите имоти.

– Много добре – казала жената. – Клисарят е наистина умен и учен. Той знае много по-добре от мене и от тебе „Отче наш“, може да чете и да пише, знае сума молитви. Защо да не научи един вол да приказва? Та то не е кой знае каква мъчна работа за учения човек. Клисарят изглежда да е умна глава. Иди го запитай.

Мъжът отишъл на другия ден при клисаря и му поверил своите намерения.

– Как ти се струва? – запитал той. – Има ли някакво средство да се научи нашият Петър да приказва? Тогава ще мога да го осиновя: ще ми стане дете.

Клисарят бил много хитър. Той не се изсмял, като чул тоя въпрос. Напротив, с най-сериозен вид се огледал наоколо – да види дали няма някой да чуе що си приказват – и отговорил на чифликчията:

– Средство има, но за да успее работата – всичко трябва да се пази в най-дълбока тайна. Никой не бива да знае нищо, дори и свещеникът. Освен това ще отидат сума пари. За да науча вола да говори, ще ми трябва много скъпи и редки книги.

Още дълго приказвал клисарят на, чифликчията за това-онова, а през същото време си мислел: „Добре ще бъде ако пипна това волче.

Вместо да го уча да говори, ще го заколя. То е сега тъкмо за ядене.“

Селянинът дал на клисаря сто жълтици предплата и го помолил да набави по-скоро потребните книги. А на другия ден му отвел и вола.

След седмица селянинът отишъл да си види вола и да запита учителя му как върви обучението.

Но клисарят му казал:

– Не бива да влизаш при него, че ще му домъчнее и от жал по тебе ще забрави всичко, що е научил. Петър изглежда, че много те обича.

Тия думи зарадвали чифликчията. Той не настоял да се види с бъдещия си син. На изпращане клисарят му казал, че ще му трябват още сто жълтици за книги: ония, които бил купил, били вече прочетени. Селянинът дал парите и изпълнен с надежди, си отишъл в къщи.

Минала още една седмица. Чифликчията отишъл пак да види Петър и да разбере докъде е стигнал в учението.

– Добре върви – казал клисарят. – Но струва ми се, че е още рано да се виждате.

– Ами може ли да говори вече?

– Може. Казва вече: „Меее.“

– Ах, клетото животно! То трябва да е болно. „Ме“ значи, както се вижда, медовина. Моят Петър иска да си пийне медовина. Ще трябва да му донеса.

И още на същия ден добродушният селянин донесъл голяма кана с хубава медовина. Клисарят обаче изпил медовината, а на своя ученик дал да пие мляко.

„Млякото ще бъде за него по-полезно от медовината“ – си казал той.

След седмица чифликчията отишъл отново да види вола.

– Еее, как е? Научи ли се да приказва? – запитал той клисаря.

– Бавно върви – отвърнал оня: – Още не е научил нищо друго освен онова „Меее“, което казваше, когато му се поиска да пийне медовина.

– Тъй ли? Я го виж ти какъв дявол бил моят Петър! Значи, иска му се още медовина! Много му се е усладила, види се. Добре, добре, с удоволствие ще му купя. Но иначе как върви учението?

– Слава богу, много добре. Петър изучи вече и останалите книги. Ще трябва да му купя нови. Ще са нужни още сто жълтици.

– Добре, добре. Всичко, каквото трябва, ще му се набави. И той донесъл на другия ден още сто жълтици на клисаря. Минали няколко седмици. Селянинът не отивал вече да пита за Петър, защото се боял, че клисарят ще поиска още сто жълтици. Почнало да му се струва, че

обучението на вола излиза много скъпо.

А клисарят решил да заколи вола. Заклал го, одрал го, насякъл месото и го скрил. После облякъл празничните си дрехи и отишъл при чифликчията.

– Добър ден – рекъл. – Дойде ли си вашият Петър?

– Не е – отговорил селянинът. – Да не би да е избягал?

– Не ми се вярва. Той знае колко грижи съм положил, додето го науча. Аз се принудих да дам от джоба си още сто жълтици за книги, но го научих да чете, да пише и да говори. Приказва вече всичко. Като човек говори. Днес ми каза, че тъгувал много за родителите си. Искало му се да ви види. „Добре – казах. – Почакай да се облека, па ще те заведа. Ако тръгнеш сам, може да сбъркаш пътя.“ Облякох се. Но аз си бях забравил бастуна, та се върнах да го взема. Когато излязох, Петър го нямаше. Помислих си, че е вече дошъл при вас.

Селяните почнали да плачат. Чифликчията не тъгувал само за многото пари, които бил похарчил, додето научи Петра да говори, но и за това, че пак останал без наследник. Клисарят се помъчил да го утеши. Той обещал, че ще разпита всички селяни дали не са видели някъде Петра и ще накара свещеника да му чете в църквата, та дано се намери.

– Не се безпокойте – казал той на селяните. – Вярвам, че Петър ще се върне.

После си отишъл и се наял с говеждо печено. Няколко дена след това той прочел във вестника, че в един далечен град се установил на работа някакъв търговец, на име Петър Вола. Клисарят скрил вестника, отишъл при чифликчията и му прочел обявлението.

– Как ти се струва? – рекъл. – Не може ли да си помисли човек, че тоя търговец е вашият Петър? Виж му само името – Петър Вола!

– Разбира се, че е той – извикали радостно селяните. – Това е наш Петър.

Чифликчията и жена му не знаели къде да се дянат от радост. Мъжът се приготвил веднага за път. Той взел и една кесия с жълтици – да я даде на сина си.

– Той ще има нужда от пари, невясто – казал на жена си. – Нали сега току-що залавя работа? Без пари не може.

Напълнил си торбата с храна, натъпкал си лулата, запалил я и тръгнал.

Пътят бил дълъг и уморителен, но чифликчията търпял радостно несгодите, като се утешавал с надеждата, че ще види скоро сина си.

Най-после стигнал в града и попитал къде живее младият търговец.

Показали му къщата. Почукал, излязъл един слуга и го запитал кого търси.

– Тук ли живее търговецът Петър Вола?

– Да.

– В къщи ли си е?

– В къщи е, но не е станал.

– О, нищо от това. Аз съм негов баща. Отведи ме при него.

Завели чифликчията в спалнята на търговеца. Щом видял домакина, селянинът изведнъж познал своя вол. И как да го не познае? Същото широко чело, същият дебел врат, широки плещи и червена коса. Само едно имало: Петър Вола по всичко приличал на човек. Това позачудило изпърво чифликчията, но отпосле той си го обяснил много лесно.

– Добро утро, Петре – казал той на търговеца, който го гледал с опулени от почуда очи.

После седнал на един стол и почнал да укорява кротко своя син:

– Биваше ли тъй бе, Петре? Добре ли беше от твоя страна да избягаш от нас тъкмо след като клисарят те научи на това-онова? Но – нищо! Както и да е. Разбирам, че ти се е искало да видиш свят. Хайде сега стани, та се облечи, че искам да си поговоря с тебе за твоите работи.

Търговецът не казал нищо. Той решил, че има работа с луд човек. Скочил и се облякъл набързо. Понеже бил малко страхлив, намерил за най-благоразумно да кротува и да се съгласява с гостенина, додето разбере накъде отива работата.

– Я виж ти! Чак сега разбирам колко умен и учен човек е бил нашият клисар. Та той те е толкова добре изучил, че си се превърнал на истински човек. Като те гледам, просто не ми се вярва, че си същото онова теле, което се беше родило от червената крава и червения бик и което купих на панаира. Искаш ли да те отведа в чифлика? Там ще си живеем добре.

– Не, не мога – отвърнал търговецът. – Тъкмо сега имам много работа. Никъде не мога да отивам.

– Еее, ами върви ли ти търговията? Знам, че сега започваш. Има ли надежда да тръгне?

– Ще тръгне – отвърнал домакинът, – но ми трябват пари. Без пари търговия се не върти.

При тия думи той се запътил към вратата, за да се отърве от понаташни приказки с лудия гостенин. Ала селянинът го спрял:

– Чакай! – рекъл той. – И за това е помислил твоят баща. Донесох ти тая кесия с жълтици. То е, разбира се, засега. А после, ако стане

нужда, ще ти дам още.

И той изсипал парите на масата. Като видял жълтиците, търговецът помолил гостенина да остане още няколко дена при него.

– Добре – казал чифликчията, – но ти трябва да ми казваш „тате“.

Търговецът се засмял.

– Нямам нищо против това – рекъл, – но и баща ми, и майка ми умряха отдавна.

– О, знам това. Истинският ти баща биде продаден на панаира, а майка ти – както ми казаха – умряла през пролетта, когато родила теле. Ние с жена ми те осиновихме. Ти ще ни бъдеш наследник.

Търговецът се съгласил. След няколко дена селянинът си отишъл и разказал на жена си как е намерил своя вол, преобразен на същински човек. Тя се много зарадвала, че Петър Вола не е никой друг, а техният вол.

Клисарят получил като награда за обучението на Петра още двеста жълтици. Търговецът Петър Вола станал наследник на богатия чифликчия. За него не можело да има нищо по-добро от това. Той и тъй си нямал ни родители, ни други роднини.

Чифликът и другите имоти били продадени. Родителите на Петър Вола се преселили в града при сина си. Те го толкова обичали, че се не отделяли от него. И той ги обикнал, но никога не успял да разбере защо го смесват с някакъв червен вол.

КРАЙ

© Николай Райнов

Сканиране, разпознаване и редакция: unicode, 2008

Публикация:

Николай Райнов. Приказки от цял свят

Второ издание

Съставителство и редакция: Богомил Райнов

Литературна група V. Тематичен номер 2587

Редактор на издателството ЛИЛИЯ ИЛИЕВА

Художник ЛЮБЕН ЗИДАРОВ

Художник-редактор ВАСИЛ ЙОНЧЕВ

Макет и технически редактор ТОМА СТАНКУЛОВ

Коректор НАТАЛИЯ КАЦАРОВА

Дадена за набор 18. III. 1972 г. Подписана за печат 30. IX. 1972 г. Излязла от печат 20.

XII. 1974 г. Формат 58×84/18 Печатни коли 44,50. Издателски коли 36,93. Тираж

50,125. Цена 3,60 лв.

Издателство „Народна култура“ – София, 1974

ДПК „Димитър Благоев“ – София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4866>]